

Motion till riksdagen

1987/88:Jo52

av Sven Eric Lorentzon m. fl. (m)
med anledning av prop. 1987/88:93 om
djurskyddslag, m. m.

Det finns en tradition för god djurhållning bland Sveriges djurhallare. Djurhållningens ekonomiska betydelse för Sveriges bönder innebär dessutom i sig en garanti för god omvårdnad.

Bakom fall av djurplågeri skymtar ofta personliga problem hos den skyldige. Dessa problem kan ta sig uttryck i bristande förståelse för djuren och leda till oförmåga att handha dessa. På denna punkt, när behovet av ett snabbt ingripande är viktigt, är den föreslagna djurskyddslagen otillräcklig. Moderata samlingspartiet anser att lagstiftningen måste kunna användas som ett effektivt medel mot alla former av djurplågeri.

1982 lämnade lantbruksstyrelsen ett förslag till regeringen om en ny djurskyddslag. Förslaget remissbehandlades men lämnades aldrig till lagrådet för granskning. Regeringens proposition 1987/88:93 om den nya djurskyddslagen har i stället tillkommit under stor brådska.

Vissa delar av lantbruksstyrelsens ursprungliga förslag finns med i regeringens proposition. De mest kontroversiella delarna har dock aldrig remissbehandlats, som exempelvis förbud mot burhöns och betesgång för kor. Arbetet har pågått inom regeringskansliets väggar. Det är djupt beklagligt att så har skett och det har inte gagnat djuren.

I vårt land finns ett stort kunnande inom olika yrkeskärer, organisationer och bland människor som sysslar med djur och djurvård. Dessa kunskaper har inte tagits till vara vid utarbetandet av förslaget.

Delar av lagförslaget har stor påverkan på olika näringar inom animalieproduktionen. De påverkar näringarnas framtid – deras överlevnad och utvecklingsmöjligheter. Det hade därför varit rimligt om förslaget i sin nuvarande form hade remissbehandlats.

Det behövs en ny djurskyddslag som är genomarbetad och förankrad hos dem som den mest berör och hos dem där kunskaperna finns. Grundprincipen för en ny lagtext och dess tillämpningsföreskrifter måste givetvis vara att de bygger på kunskap och beprövad erfarenhet.

Det förslag som riksdagen skall ta ställning till utgörs av en ramlag. Lantbruksstyrelsen skall därefter skriva anvisningar och tillämpningsföreskrifter. Det är dessa som kommer att avgöra hur lagstiftningen kommer att fungera i praktiken. Därför är det ytterst svårt för riksdagens ledamöter att förutse och överblicka vad den nya lagen kan komma att innebära när den skall tillämpas.

Detta framkommer med önskvärd tydlighet i lagrådets yttrande över lagrådsremissen: "Vad som kommer att stadgas i en kommande djurskyddsför-

ordning kan endast i vissa delar anas genom i lagmotiven givna antydningar. Om innebörden av kommande föreskrifter, utfärdade på lägre plan, vet lagrådet föga." Lagrådet säger vidare att möjligheterna är begränsade att överblicka en sådan utpräglad ramlag som grovt kan karakteriseras dels som program- eller målsättningsstadganden. "dels som gränsdragningsstadganden vilka i princip anger vad som får resp. icke får företagas i förhållande till djuren: bestämmelserna i sistnämnda del är i ej ringa mån försedda med förbehåll att de kan sättas åsido genom i administrativ ordning meddelade undantagsföreskrifter".

Vi delar lagrådets synpunkter. Vi förutsätter därför att lantbruksstyrelsen samråder med berörda organisationer m. fl. vid utformningen av tillämpningsföreskrifter till denna lag.

Burhöns

I lagförslaget anges att djur som används för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar skall hållas i en god djurmiljö som främjar deras hälsa och ger möjlighet till för djuren naturligt beteende. I de allmänna motiveringarna i propositionen beskrivs innebörden av denna lagparagraf.

Uttrycket "naturligt beteende", som ofta förekommer i propositionen, är inte ett entydigt begrepp, eftersom forskare och andra inte är överens om vad det innebär för olika djurslag. I de allmänna motiveringarna anförs att bursystemet för höns skall avvecklas under en tioårsperiod. Antalet höns bör minskas från fyra till tre i varje bur under övergångstiden.

Det vore olyckligt om en tidsgräns infördes för avveckling av burar, eftersom det i dag inte finns alternativ som är bättre. Burarna har från början tillkommit för djurens speciella behov och inte enbart av ekonomiska skäl, vilket ofta påstås. Höns i stort antal på golvet medför en betydligt sämre djurhälsa. Det skulle också bli svårt att stoppa sjukdomsspridning utan att använda antibiotika i fodret. På 1940- och 1950-talen var dödligheten 50 % i medeltal per år. Höns i stora flockar utsätts nämligen för ett socialt tryck. Följden blir att en del utestängs från foder och vatten, andra får hackskador och kannibalism uppstår.

Det finns risk för att ett system utan burar fordrar avnäbbning och antibiotika i fodret för att en något så när acceptabel djurmiljö skall kunna uppnås. En avveckling av burhönshållningen innan acceptabla alternativ är tillgängliga är till men för hönsen. Vi kan inte medverka till detta.

Om förbud mot burar införs efter en avvecklingsperiod kommer ingen utveckling att ske. Den forskning som nu sker för att förbättra burkonstruktionen avstannar. De gamla burarna kommer att användas perioden ut till men för djuren.

I dag utvecklas en teknik som förbättrar miljön för burhönsen. Det är snart möjligt att förbättra burarna genom att sätta in sittpinnar, klovässare och reden. Fortsatt utveckling av ny teknik kommer inte till stånd om alla vet att burarna kommer att förbjudas om tio år.

I propositionen föreslås även att antalet höns minskas från fyra till tre i varje bur. Från hönsens synpunkt utgör det ingen skillnad. Följden kan där-

emot bli att gamla burar kommer till användning för att hålla uppe produktionen.

Ett förbud mot burhöns kan leda till importberoende av ägg. Sadana ägg kan ha producerats under betydligt sämre förhållanden än i vårt land och i länder där stora mängder antibiotika har använts. Vi kan inte acceptera denna typ av import, eftersom den snedvrider konkurrensen.

Ett märkningssystem som talar om hur äggen är producerade ger konsumenten möjlighet att genom sina inköp påverka producenten. Till viss del finns ett sådant system redan i dag. Detta ger ett konsumentinflytande över produktionsmetoderna i äggproduktionen. Dagens märkningssystem av ägg borde därför kunna utvecklas.

Enligt vår mening måste ett nytt system för hönshållning uppfylla vissa villkor. Systemet får inte försämra miljön för hönsen, t. ex. genom att antibiotika generellt måste användas i fodret, eller att avnäbbning måste ske. Äggens hygieniska kvalitet får inte heller försämrats och arbetsmiljön bli lidande vid en påbjuden ändring av system för hönshållning.

Krav på betesgång för kor

I propositionen föreslås krav på betesgång för kor. En övergångstid på tio år föreslås även här.

Vi anser att det är felaktigt att införa ett obligatoriskt krav på utevistelse. Det innebär inte alltid att djuren får det bättre. Förhållandena växlar mellan skilda delar av landet och mellan olika besättningar. Den enskilde djuruppfödaren har den bästa möjligheten och ansvaret för att avgöra vilket som är bäst för djuren.

Ingen lagstiftning eller reglering kan ersätta det personliga ansvar som djurskötaren har för djurens välbefinnande. Det är den kompetens, det intresse och det engagemang som finns hos den som sköter djuren som avgör hur djuren mår. Det i sin tur är av största vikt för produktionen och en förutsättning för näringsens överlevnad. Detta är lantbrukarna medvetna om, och de strävar därför efter att åstadkomma en god miljö och friska djur, som åstadkommer en hög och jämn produktion.

Utevistelse kan under vissa förhållanden t. o. m. vara till nackdel för djuren, om inte utevistelsen blir regelbunden och om de klimatologiska förhållandena är dåliga. I propositionen medges också att undantag i det enskilda fallet kan behöva göras. Det utgör ännu ett argument för att utevistelse för kor inte bör bli ett obligatorium utan måste avgöras av den enskilde djurägaren.

Pälsdjur

På de få rader i propositionen som skrivs om pälsdjur bibringas läsaren den uppfattningen att pälsdjur är utpräglade rovdjur med speciellt stort rörelsebehov. För att tillgodose djurens naturliga behov krävs här en översyn av förvaringsutrymmenas storlek.

Det bör påpekas att djur, som uppfötts i bur under 80–100 generationer, inte längre är "utpräglade" rovdjur. Inom pälsdjursuppfödningen i Norden pågår ett ständigt arbete med forskning och försök. Det krävs goda kunskaper hos pälsdjursuppfödare för att nå ett gott resultat. Det är därför knappast någon näring där skötseln av djuren är så noggrant utprovad och där näringen fortgående anpassar sig till nödvändiga förändringar. PälSENS kvalitet och därmed näringens lönsamhet är direkt beroende av djurens välbefinnande. En översyn av förvaringsutrymmenas storlek bör därför ske i nära kontakt med pälsdjurnäringen.

Operativa ingrepp på djur

Den föreslagna huvudregeln är att det i fortsättningen skall vara förbjudet att företa operativa ingrepp på djur i annat fall än när det är befogat av veterinärmedicinska skäl. Av propositionen framgår att kastrering av djur även i fortsättningen skall tillåtas under de förutsättningar som gäller i dag. Vi förutsätter emellertid att sådana ingrepp som kastrering av exempelvis grisar även i fortsättningen får utföras av djurägaren eller den person som har hand om djuren.

Inget av de nordiska länderna har i dag något förbud mot svanskupering som också tillämpas i praktiken. I propositionen föreslås att frågan löses efter överläggningar med Norge och Finland. Det är givetvis önskvärt att samma regler gäller i de nordiska länderna, och så långt möjligt i hela Europa.

Enligt propositionen bör inriktningen på arbetet vara att svanskupering inte bör tillåtas av kosmetiska skäl. Moderata samlingspartiet stöder propositionen i detta avseende. Dock är tveksamheten om vad som kan anses vara kosmetiska skäl stor. Lantbruksstyrelsen bör därför samråda med berörda parter innan föreskrifter fastställs.

● Omhändertagande av djur

Trots att djurhållare i allmänhet besitter goda kunskaper och har ett stort intresse för sin verksamhet finns det människor som av olika anledningar missköter sina djur. Lagstiftningen måste därför vara tydlig enligt vår mening, så att ingripanden kan ske och den skyldige inte utnyttja kryphål i lagen.

Den nuvarande lagstiftningen är t. ex. ofta verkningslös i och med att skenöverlåtelse av djuren inte kan sätta lagen ur spel. En överlåtelse till annan familjemedlem, vilken innebär att den djurägare som har misskött djuren fortfarande har hand om den praktiska skötseln, bör enligt vår mening inte anses som djurskyddsmässigt godtagbar. I 29 § i den nya djurskyddslagen bör därför ett tillägg göras av följande lydelse:

29 § --- Om den mot vilken förbudet riktas är ägare av djuret, får länsstyrelsen dessutom ålägga honom att göra sig av med det *på sätt som länsstyrelsen kan godkänna* och förbjuda honom att skaffa djur över huvud taget eller ett visst slag av djur.

Tillståndsplikt för viss djurhållning

Mot. 1987/88

Jo52

I dag krävs tillstånd för hunduppfödning i större skala. Det krävs endast en anmälan när det gäller ridskoleverksamhet. I den nya djurskyddslagen krävs tillstånd både för verksamhet som rör hundar, för ridskolor samt för pälsdjursuppfödning.

Vi anser denna utvidgning onödig. Den medför endast onödig byråkrati. Särbehandlingen av dessa branscher är inte sakligt grundad. Vi utgår från att flertalet djuruppfödare är kunniga och intresserade samt att de känner ett stort ansvar för sin verksamhet. En god skötsel och djurmiljö är en förutsättning för ett gott ekonomiskt utbyte.

De som missköter sina djur är ett fåtal. Det är viktigt att dessa människor på ett effektivt sätt hindras från att fortsätta med djurhållning. Detta sker inte genom att tillstånd krävs för verksamheten. I stället handlar det om den tillsyn som sker från länsveterinär, länsstyrelsen och miljö- och hälsovårdsnämnden. Tillståndet gör inte att behovet av tillsyn minskas.

Djurförsök

I kommentaren till den föreslagna djurskyddslagen diskuteras djurförsök som avser kosmetika. De svåra gränsdragningsproblemen påpekas. Vi anser att testning på djur av renodlat kosmetiska preparat inte är acceptabel. Sådan testning bör därför förbjudas.

LD 50-metoden är en undersökning där preparatets giftighet bestäms av vid vilken dos 50 % av försöksdjuren avlider. Vi uppfattar denna testmetod som stötande. Riksdagen bör därför förbjuda denna testmetod.

Djurmiljö

4 § i föreslagen djurskyddslag handlar om krav på god djurmiljö men omfattar enbart djur för animalieproduktion. Vi anser dock att paragrafen är av den betydelsen att den bör gälla alla husdjur. Något skäl till att särbehandla vissa husdjur finns enligt vår mening inte. Vi föreslår därför att meningen "Djur som föds upp eller hålls för produktion av livsmedel, ull, skinn eller pälsar skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt" skall ersättas med följande mening: "*Husdjur skall hållas och skötas i en god djurmiljö och på ett sådant sätt att det främjar deras hälsa och ger dem möjlighet att bete sig naturligt.*"

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställs

1. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om samråd vid utformningen av tillämpningsföreskrifter till den nya djurskyddslagstiftningen.

2. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om burhöns,
3. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om krav på betesgång för kor,
4. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om pälsdjur,
5. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om svanskupering,
6. att riksdagen beslutar ändra 29 § i föreslagen djurskyddslag på sätt som anges i motionen,
7. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna vad som i motionen anförts om att testning på djur av renodlat kosmetiska preparat ej är acceptabelt och bör förbjudas,
8. att riksdagen som sin mening ger regeringen till känna att LD 50-metoden bör avskaffas,
9. att riksdagen beslutar ändra 4 § i föreslagen djurskyddslag på sätt som anges i motionen.

Mot. 1987/88
Jo52

Stockholm den 5 april 1988

Sven Eric Lorentzon (m)

Jens Eriksson (m)

Ivar Virgin (m)

Mona Saint Cyr (m)

Bertil Danielsson (m)

Göthe Knutson (m)

Arne Andersson (m)

i Ljung

Ingvar Eriksson (m)

Ingrid Hemmingsson (m)

Arne Svensson (m)

Hans Dau (m)

Sven Munke (m)

Karl-Gösta Svenson (m)